

ንስድራቤትን ገያሹ ቫይረስ ምስፍሕፋሕ ጠጠው ንምግባር ሽድሽተ ስጉምቲታት

ንስድራቤትን ንፈተውቲ ብዕድመ ሽማግሌ ኣውስትራሊያውያን ኩሉ ንዝገበርኩሞ ሓገዝን ምትሕብባርን ነምስግን። ኣብዚ ኣጻፋሚ እዋን እዚ ብጣዕሚ ጠቓሚ ከምዝኾነ እዩ።

ናይ ኮቪድ/COVID-19 ቫይረስ ብዕድመ ሽማግሌ ንዝኾኑ ሰባት ዘይተመጣጣነ ጸገም ከምዝፈጠረ ንፊልጥ ኢና። እቶም ትፈትዎም ሰባት ብዕድመ ሽማግሌ ምክንኻን ኣገልግሎታት ውሽጢ ድሕንነቶም ንምርግጋዕ ካብዝኾነ ግዜ ንላዕሊ ከቢድ ሥራሕ እንዳተኻየደ እዩ።

ኣብ ጸገም ውሽጥ ንዘለውን ብዕድመ ሽማግሌ ንዝኾኑ ኣውስትራሊያውያን ቐድሚያ ንህቦ ኢና።

ንሽማግሌ ኣውስትራሊያውያን ካብ ኮቪድ/COVID-19 ቫይረስ ንምክልኻል በዚ ዝስዕብ ሓበሬታ ብምሃብ ይሕገዝካ እዩ።

ንዝበለጸ መረዳእታ ኣብ ድረገጹ፡ health.gov.au ትሕቲ “ናይ መገልገሊታት ክፍሊ/resources section” ብዝብል ይዳለዉ። ከምኡውን ብእዋን ለበዳ ኮቪድ/ COVID-19 ቫይረስ ናይ ኢንዱስትሪ ኮድ ብሽማግሌ ነበርቲ ዝ ንምጉብናይ ንዝብል ክተንብቦ ንሕብር። ኣብ ድረገጹ፡ <https://www.cota.org.au/policy/aged-care-reform/agedcarevisitors/>.

በእድሜ ኣንጋፋ እንክብካቤ ህጋዊ መብቶች/Aged Care Charter of Rights መሰረት በእድሜ ኣንጋፋ እንክብካቤ ለሚያገኙት ሰዎች ያላቸውን መብቶች እንዲቀጥል ማድረግ ኣለብን። ህገ መንግሥቱን ማግኘት የሚችሉት በድረገጽ፡ <https://www.health.gov.au/news/charter-of-aged-care-rights>.

ነቲ ምስፍሕፋሕ ጠጠው ንምግባር ሽድሽተ ስጉምቲታት፡

ነቲ ምስርጫው ጠጠው ምግባር ከምዝኸኣልን ነቶም ሽድሽተ ስጉምቲታት ኩሎም ብምክትታል ንድሕንነትኻ ምሕላው

1. ደሓን ከምዝኾንካ ይስምዓኻ'ዶ?

ብጥዕና ድሓን እንተዘይኾይንካ ኣብገዛኻ ምጽናሕን ንማንም ሰብ ክትገብንይ የብልካን። ዋን እኳኡ ዘለኻ ሕማም ማእከላይ እንተኾነ ነዞም ክትገብር ኣለካ። ናይ ኮቪድ/COVID-19 ቫይረስ ምልክታት ከም ጉንፋዕ ወይኻዓ ፍሉ ኢንፍሎዌንሻ ክኸውን ከምዝኸኣልን ባዚ ዝስዕብ ክኻትት ዝኸኣል፡

- ረሲኒ
- ሳዓል
- ናይ ምትንፋስ ሕጽረት
- ናይ ጉሮሮ ሕመም
- ሕማም ርእሲ
- ዘይምጭናው

- ጣዕሚ ምስኣን
- ፈሳሲ ናይ ኣፍንጫ
- ሕማም ጭዋዳ
- ሕማም መራኽቢ ኣጽሚ
- ውጽኣት
- ከምተምላስ እግርግር ምባል/ተምላስ
- ድሌት ኣመጋግባ ምስኣን

2. ዝወሰድካዮ ፍሉ ኢንፍሎዌንዛ ክታቦት ግዜ ዘይሃለፈሉ እዋናዊ ድዩ?

ብዕድመ ሽማግሌ ምክንኻን መውሃቢ መገልገሊ ንዘሎ መንበሪ ንምጉብናይ እንተደሊኻ፤ ናይ ፍሉ ኢንፍሎዌንዛ መከላኸሊ ክታቦት ክትወስድ ኣለካ። ንዝወሰድካዮ መከላኸሊ ክታቦት እዋኑ ዘይሓለፈሉ ንምጅኑ ማስረጃ ክትህብ ኣለካ። ነቲ ክታቦት ምውሳድ ዘይትኽእል እንተኾይንካ ካብ ሕክምና መዳለዊ ሓኪም ክትወስድ ከምዘይትኽእል ንዝውሃቦ ማስረጃ ካ ክተቅርብ ኣለካ። ከምኡ'ውን ብ ዕድመ ኣበይቲ ንዝኾኑ ኣዝማድን መሓዙት ናብ ገዝኡም ከይድካ ትርእዮም እንተኾይኑ፤ ክታቦት ንክትወስድ ናትና ሓበሬታ ይኸውን።

3. ብዝተኸኣለ መጠን ድሕንነት ዘለዎ ምጉብናይ ብኸመይ ክተኸይድ ከምትኽእል ትፈልጥዮ?

ንናይ ኮቪድ/COVID-19 ምስርጫው ጸገም ንምቅናስ ክሕግዝ ንናትኻ ዘለና ምኽሪ:

- ኢድኻ ብሳሙናን ማይን ጌርካ ብውሑድ ን 20 ደቂቕ ዝኸውን ምትሕጻብ፤ ኣልኮሆል ብዘለዎ ናይ ኢድ መጽረይ ሳኒታይዘር ምጥቓም
- » ናትኻ ገያሹ ክጅምሩን ክውድ ኡ እንክሎ
- » ምስ ነባራይ ሰብ ቅድሚ ምርኻብን ብድሕሪኡ ማለት ኣብ ዝምገበሉ ግዜ ንምሕጋዝ
- » ሙሉእ መዓልቲ ብተደጋጋማይ ግዚያት
- ንስኻን ገያሹ ኩሎም ናይ 2020 ዓ.ም ፍሉ ኢንፍሎዌንዛ ክታቦት ከምዝወሰድካ ማስረጃ መርኣይ
- ክትስ ዕል ወይኻዓ ክትሕንጡሽ እንክሎ ኣብ ኮርናዕ ውሽጢ ወይኻዓ ኣብ ልሰሉስ ወረቐኢ ቲሹ ምግባር፤ ብድሕሪኡ'ድማ ነቲ ቲሹ ብቐጥታ ናብ ጎሓፍ ፊስቶ ውሽጢ ምእታውን ኒድኻ ምትሕጻብ
- ኣብ ሓደ ግዜ ንሓደ ነባራይ ካብ ክልተ ገያሹ ንላዕሊ ዘይምጅን
- ንናትኻ ገያሹ ቦቲ ናትኻ ክፍሊ፤ ኣብ ወጻእ ደንኣፊት ከባቢ ወይኻዓ ብናትኻ ትግልገለሉ ውስን ቦታ ክጸንሑ ምግባር
- ብሓባር ኽይንካ መገልገሊ ቦታታት ነቶም ገያሹ ከይኣትዉ ምግባር
- ብዝተኸኣለ መጠን ንዘለካ ኣካላዊ ምርሕሓቕ ተግባራዊ ምግባር።

ኣብዝሓለፈ 14 መዓልታት ውሽጢ በዚ ዝሰዕቡ እንተሃልዩኻ ክትገብንይ ኣይትኽእልን:

- ካብ ወጻእ ሃገር ዝተመለስኻ ወይኻዓ
- ምስ ኮቪድ/COVID-19 ቫይረስ ዘለዎ ዝኾነ ሰብ ናይ ቐረባ ርክብ እንተጌርካ እዩ።

ኣብ ተገሊልካ መጽንሒ ወይኻዓ ካብ ካልእ ሰብ ተፈሊኻ መጽንሒ ክትኸውን እንተተጌሩ ማንም ሰብ ኣይገብነየካን። ሰራሕተኛታትን ገያሹ ኩሎም ንዘለዎም እዋናዊ ዝኾነ ዝርዝር ነቲ ዕድመ ሽማግሌ ምክንኻን መገልገሊ ክህቡ ኣለዎም።

4. ምሳካ ዝጉበንዩ ቆልዑት ኣለካዶ?

ናብ ብዕድመ ሽማግሌ ምክንኻን መገልገሊ/RACF ኣብትኸደሉ ግዜ ምሳካ ሕጻውንቲ ከጉበንዩ ከምዝኸኸለሉ ከተጻርይ ኣለካ። ዝፍቐደሎም እንተኾይኑ፤ ምሳካ ንዘለዉ ሕጻውንቲ ምቕጽጻር ከምዘለካን እሞ ንዘለዎም ናይ ኣካል ምርሕሓቕን ጽሬት ሓይጂን ንክህልዉ ክትሕብሮም ኣለካ።

5. ንስኻ ኣብ ትፈትዎ ሰብ መገልገሊ ተግባራዊ ንዝኾኑ ደንቢታት ትፈልጥዶ?

ብከባቢኻ ስለዘለዉ ደንቢታት ሓደሓደ ኣገልግሎት ውሃብቲ ምስ ነበርቲን ስድራቤታት ንክዘራረቡ ይሓቱ እዮም። ኣብ ዝኾነ ዝተለወጠ ደንቢታት እዋናዊ ክኸውን ኣለዎ። ክትገብር ዘለካ፡

- ስለዘሎ ለበደ ኮቪድ/COVID-19 ጸገም ንምጽራይ ሕቶታት ሓቓዊ ምላሽ ምሃብ
- ንናይ 2020 ዓ.ም ፍሉ ኢንፍሎዌንዛ ክታቦት ከምዘወሰድካ መረጋገጺ መርኣይ

ብዕድመ ሽማግሌ ምክንኻን ኣገልግሎታትን ኣምንጎ ህዝባዊ ዘድልዩ ነገራት ክፈላለይ ስለዝኸኸለ እሞ ብናትኻ ምምሕዳር ግዝዓትን ተራቶርይ መምግሥቲ ንዝተውሃበ ምኽሪ ከተጻርይ ኣለካ።

6. ናብ ትፈትዎም ሰባት ናይ ምኻድ ቀይዲ እንተተገሩ ብኸምነር ጌርኻ ከምትራኹብ ትፈልጥዶ?

ሓደሓደ ግዜ በቲ ኣገልግሎት መውሃቢ ንምጥቓም ቀርዲታት ክወጽእ ይኸኸል። ንኣብነት፡ በቲ መገልገሊ ወይኻዓ ከባቢኡ ናይ ለበደ ቫይረስ ምስርጫው እንተተፈጠሩ እዮ።

ምእንታን ምስቲ ትፈትዎም ሰባት ርክብ ንኸቅጽል ብዕድመ ሽማግሌ ምክንኻን ውሃብትን ሓቢሮን ንዝሰርሑ ኣዝማድ ነተባብዕ ኢና።

ብዛዕባ ገደብ ወይኻዓ መሓዙትን ስድራቤት ኣባላት ሓልዮት ዘተሓሳስብ ጉዳይ እንተሃልዩካ፤ ንክተዘራርብ፡

- ንዕድመ ሽማግሌ ሰባት ተወካላይ ዝተቐናጀዎ/Older Persons Advocacy Network (OPAN) ብስልኪ 1800 700 600 ወይኻዓ
- ኣብ ድረገጺ ምርኣይ www.opan.com.au.

OPAN ተወካላይ ምሳኻን ምስ ብዕድመ ሽማግሌ ምክንኻን ውሃቢ ብሓባር ኾይኑ ክሰርሕ ይኸኸል። እዚ ኣገልግሎት ብዘይኸፍሊት ብናጸን ሚስጥራዊነት ብዘለዎ መገዲ እዮ። ከመማረጺ'ድማ ንናይ ዕድመ ሽማግሌ ምክንኻን ጽሬትን ድሕንነትን ሚሽን/Aged Care Quality and Safety Commission (ACQSC) ብስልኪ 1800 951 822 ወይኻዓ ብድረገጺ፡ agedcarequality.gov.au ጌርካ ክተዘራርብ ትኸኸል።

ብዛዕባ ዓርኪ ወይኻዓ ስድራቤት ኣባል ብናይ ኣእምሮ ጥዕና ዘተሓሳስብ ጉዳይ እንተሃልዩካ ብናጸ ስልኪ ጌርካ ንኮቪድ/COVID-19 ሓገዝ መስመር ብዕድመ ዓቢ ንዝኾኑ ኣውስትራሊያውያን ብስልኪ 1800 171 866 ምድዋል።

ንናትኻ ሓገዝ ንደሊ ኢና

ናይ COVIDSafe app ዝፍጸም ብፍቓደኝነት እዮ። ንናትኻ ስድራቤት፤ መሓዙትን ማሕበረሰብ ንምክልኻል ክትገብሮ ትኸኸል ነገር ኣፕ/ግ ጸቐጥካ ብምክፋት እዮ። ንናይ ካልኣት ሰባት ሕይወት ምእንታን ክተርፍ ምሕጋዝ ትኸኸል። ኣውስትራሊያውያን ብዝበለጸ ናይ COVIDSafe app ብምክፋት ቐልጢፍካ ነቲ ቫይረስ ክትረኽብ ትኸኸል።

ሕጋዊ ንዝኾነ መረዳኢታ መገልገሊታትን መሳርሒ ንኩሎም ኣብ ድረገጺ www.health.gov.au ኣቲኻ ምርኣይ።